

6

פגישה של חברי הממשלה המיועדת
(הממשלה ה-14)
כ"ז באדר תשכ"ט - 17.3.69
(בשעה 09:00 בבוקר)

נוכחים : הגב' ג. כאיר (המועמדת לראשות הממשלה),

- וה"ח י. אלון,
- י. אלמוגי,
- ז. ארן,
- ס. כבין,
- י. בורג,
- י. ברזילי,
- ח. גבחי,
- י. גלילי,
- ס. דייץ,
- ז. ורהטסיג,
- י. יטעיהו,
- ס. כרמל,
- י. ספיר,
- פ. ספיר,
- מ. קול,
- ח.מ. שפירא,
- י.ש. שפירא,
- ז. סרף,
- א. שווק.

- א. אבן (בחז"ל),
- מ. בנטוב (בחז"ל).

נעדרו:

- מ. ארנון - מזכיר הממשלה
- רשמה - ל. צ'סנר

הצגת הממשלה החדשה בכנסת
המועצה לראשות הממשלה הגב' ג. נאיר

חברי הממשלה, אני רוצה לברך אתכם, כל-

אחד מכם, ונברך את עצמנו על הזכות לקבל על עצמנו סעטסה גדולה ואחראית.
 נחפיל לכך שנוכל לעמוד בזה כולנו יחד.

אני רוצה להביע הוקרה עמוקה לחברים

שהשתתפו בוועדה הביין-מפלגתית, על העבודה היסודית והמהירה שעשו, על-
 מנת לאפשר לנו להציג את הממשלה היום, ושזה לא ארך יותר מדי זמן.

אני חושבת שהעם כולו ציפה לכך שהממשלה

תיכנס לעבודה תקינה במהירות המכסימלית.

מטעם אפס הוועדה הביין-מפלגתית ביקשו ממני

להכניס דברים אחדים בפרק המריני שבנאום. חלק מהדברים בלאו-הכי הוכנסו,
 והמידה שלא היו, דאגתי להכניס אותם.

כרצוני רק למסור לכם על הדברים העיקריים

שאני אומר אותם בנאום.

מובן מאליו שעיקר הדברים זה על ענייני

בסחורן, על הנעשה בעניינים בטחוניים, לא כפרוטרוט, אבל הדברים העיקריים

שאנחנו בעצם עדיין במלחמה; על-כך שהשכנים שלנו למרות זה שהם חתמו על

הפסקת-האש, הם לא מכבדים אותה; שקו הפסקת-האש אינו יכול להיות שקט רק

מצד אחד, או שיהיה שקט משני הצדדים או שלא יהיה שקט. זה ענין הדדי.

אעמוד על רצוננו לשלום ושעל כל הפניות שלנו לשלום לא הייתה הגובה היומיומי

כי אם להימך. אני אומרת באיזה מקום אנחנו אומרים שלום, והתשובה שבאה

מעבר לגבול זו מלחמה.

הוועדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר

אני מצטטת את החלטות שנתקבלו בכנסת על-פי

דרישה וסיכום של הוועדה.

יש פרק שחיצוני אחרי שקראתי שנתקבל

מאוצות-הברית; ויש פרק לא-קטן די חריף, לפי דעתי, על ענין ארבע המעצמות
בזה רצייתי לעמוד באופן מיוחד על ענין הפתרון הכפוי. זה מקובל בציבור,
בעתונות ובנאומים, שלא נקבל פתרון כפוי. אני מנסה להגיד כאן שהמלצות,
רק המלצות של ארבע המעצמות, גם זה דבר חמור, מפני שאנחנו אומרים: לא
פתרון כפוי, וידידים שלנו אומרים לנו: ודאי שלא פתרון כפוי. בכלל יש
פה טעות גדמה לי, מה זה פתרון כפוי? הם ישלחו מאריגס מאוצות-הברית כדי
לכפות עלינו איזה דבר? אבל אני מנסה להסביר שהמלצות של הארבע, שידונו
יהיו כוחו ביניהם, יתפשרו ויגישו, זה דבר חמור ורציני, ואנחנו לא יכולים
לקבל המלצות כאלה.

אני גם עומדת על הנקודה, מה הנסיון שלנו

מהאז"ם ומהתקרבויות מהוועד, כאילו להבטיח לנו דברים, להראות לנו דברים,
ומה יצא מדברים אלה, מאז שקימתי האז"ם ועד היום.

אני אומרת עוד הפעם שהשלום יכול להיות רק

על-ידי משא-ומתן ישיר והסכם-שלום, ^{שאין} אי-יכול להיעשות על-ידי גורמים מחוץ
לאזור; רק פגישה פנים-אל-פנים ודיון.

יש פה פרק על פליטים, מה אנחנו עשינו

לפליטים שלנו ומה הם לא עשו לפליטים שלהם, ושפתרון הוא פתרון אזורי

בסיוע עזרה בינלאומית, וישראל מוכנה לתרום את תרומתה. אני עומדת כמוכח

על זכותנו לעמוד, ושנוכל לעמוד בעתיד וכו'; גם על המשימות בבנין ובפיתוח

שאנחנו חייבים להמשיך בהן, ^{בקשר} להבטיח הזאת שנתעוררה בוועדה.

המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר.

כרכה לבנים ולבנות שעלו לנקודות החדשות,

ושבעתיך כבעבר אנחנו נראה בהתיישבות ובהתחלוח דבר חיובי לבטחון

ישראל.

אצף-דח"מ-במועל י. אלון השר ברזילי כבר מודאג.

המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר

אל יהיה מודאג.

אני גם מצטטת, על-פי דרישת הוועדה, את

הקול-הקורא של הישיבה המשותפת של הממשלה והנהלת הסוכנות, שהיתה מיד

אחרי מלחמת ששת הימים.

אני מדברת על עלייה, מדברת על קריאה

לעלייה מהעולם החופשי, אחרי שזכינו לעלייה הגדולה מארצות המצוקה

ומדינות-ערב, ומלים אחדות על היהודים המקלים שנשארו במדינות-ערב ומה

שנעשה להם. אבל גם קריאה ליהודים שהם חופשיים לעלות, וזה חלוי רק

ברצונם; והאהגרים שעומדים עכשיו לפני הנוער שלנו; קריאה לעם לקבל את

העולים, ושקליטת העלייה אינה יכולה להיות רק דבר של הממשלה, כי אם

בחוצה לזה השתתפות נפשית של כל בית וביח.

שניים-שלושה משפטים על-כך שלא יכול להיות

סער בין אלה שיושבים בתעלה ועל הירדן וברמה ונותנים את כל מה שיש לאדם

לתת בעד המולדת, ובין אלה שאינם עומדים שם, ושהמעמסה הבטחונית והסכנה

אינן מאפשרות עכשיו הטבות חומריות שונות, לא לבעלי מפעלים ולא לפועלים,

לא לעצמאים ולא לשכירים, ושמוכרח להיות איזו התאמה בין אלה שעומדים על

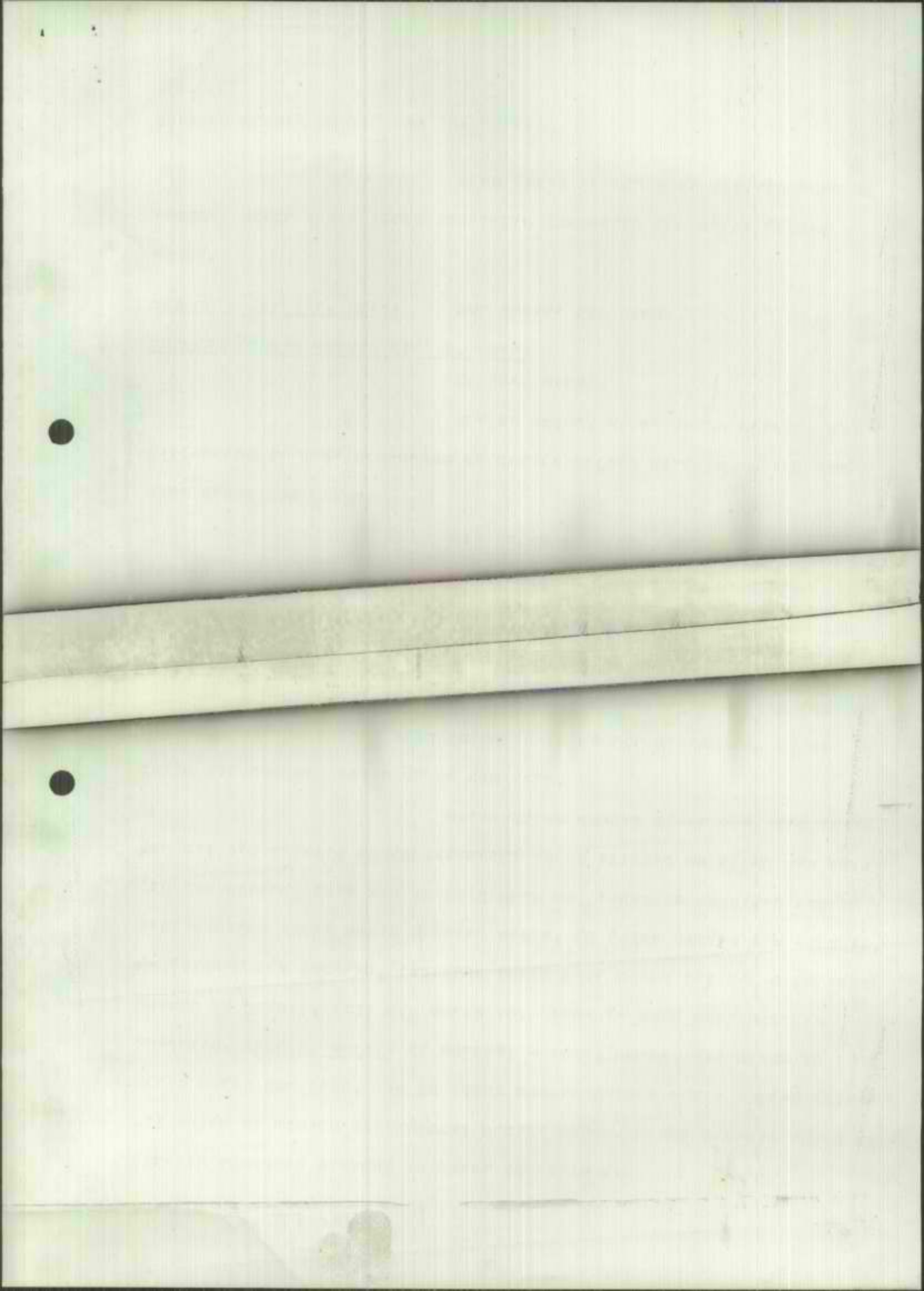
המספרה של הבטחון, ובין אלה שאינם שם. נדמה לי שאלה בערך הנקודות

העיקריות. (חשר א. שרון על הטרור?) - ודאי, אמרתי, אני מצטטת פה גם

דברים אחדים מפי נאצר. יש פה נקודה האומרת שאנחנו איננו יכולים להבטיח

בין פעולה של הצבאות הסדירים|ובין ארגוני הטרור, אנחנו מוכרחים לראות את

המדינות והממשלות שמאומתן בא הטרור כאחראיות לזה.



המועצה לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר:

יש ציטוטים מנאומיו של נאצר, בהם הוא מודיע

שהוא יעזור לארגוני-החבלה מבחינה כלכלית ובלי הסתייבות. כל זה נאמר.

השר ח.מ. שפירא:

אני חושב שכדאי אולי בנאום הזה להגיד מלה

טובה לאמריקה, היא בכל-אופן כל הזמן עומדת

מאחורינו. צריך להגיד מלה לניכסון, שאנחנו מקווים ובטוחים שימשיך

במסורת האמריקנית למען ישראל.

הייתי מונה גם אל רוסיה בקשר לעליית יהודים

גשם.

המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר:

יש מה מסוק על רוסיה, אבל לא פנייה לרוסיה.

צריך להגיד שקאשר שהאפשר איחוד משפחות לאלה

השר ח.מ. שפירא:

הרוצים לעלות לארץ.

הייתי מזכיר גם את ארצות-ערב, שישלחו

יהודים משם.

זה ישנו, הוסכם על-כך בוועדה.

השר מ. בנין:

אני מניח שאת מזכירה את צרפת באיזה מקום

השר כ. קול:

בין הדברים לגבי עמדתנו כלמיה בקשר לסיחות

הארבע.

בענין הפליטים - בחשע הנקודות שטר-החוץ

העלה בעצרת היה חידוש אחד בזה שאמרנו, שאנחנו מוכנים לקיים ועדה על

הפליטים, גם בלי קשר עם השלום. זה עשה רושם חיובי. הערבים מפילא לא

נענו, לא זה ולא לזה. בכל-אופן, העובדה היא שאנחנו רואים היום את הענין

אחרת מאשר קודם-לכן. אני מציע לא לקשור את הענין של סחרון בעיית

הפליטים לבעיית השלום.

היום הפליטים, אלה שנמצאים פה, הם

באחריותה הבלעדית כמעט של ישראל, באחריות צה"ל ובאחריותנו. אנחנו

רואים עצמנו יותר אחראים מאשר קודם במידה מסויימת, דה-פקטו, אינני

מדבר מבחינה מוסרית. מבחינה מוסרית האחריות היא על הערבים.

אולי אנחנו גם בריכים לעשות משהו. העלייה

כמה פעמים ביטיבות הממשלה הצעות על 'שיילוט מרוג' קט". אני לא מדבר על

בעיות אלה, אני מדבר על ההפרדה, שלא נקסוד את ענין הפליטים עם השלום.

אנחנו מוכנים לדון על הפליטים בתנאי שכל מדינות-ערב וסוכנויות האו"ם

מוכנות להיות שותפות בדבר כזה.

השר מ. קולז:

ייתכן שזה מצוי בתוך הגאום, דומני שצריכים

להיות איזה דברים על האוכלוסיה הערבית

ועל הערבים בשטחים הישנים ובשטחים החדשים.

השר ז. ורהפטיג:

אני מניח שגם מה שאני אומר ישנו כנאום,

כאשר את מדברת על יהדות העולם, עלייה מכל

הארצות וכו', האם אין אפשרות לשלב משפט, שאנחנו בונים כאן כדינה יהודית

הבנויה על ערכים יהודיים?

אני מצטרף לזה שצריך לפנות לאוכלוסיה

הערבית ולהזכיר לה, שבמשך עשרים שנה היא היה בשלום אצלנו, ואנחנו

יודעים גם לכבד את זכויותיו של כל מיעוט דתי ועדתי.

השר י. ברזילי:

בקשר לטיחות ארבע המעצמות, כיוון שצריך

להיות דגש חזק בגד ארבע המעצמות ונגד

פחרון כפוי, אולי בכל-זאת, אנחנו אמרנו שכאשר יהיה הסכם על יסוד משא-

השר י. ברזילי:

ומתן ישיר בין הצדדים, אם אחר-כך תבוא ערובה בין-לאומית לקיום הדבר הזה, שהצדדים לא יפרו את ההסכם. כלומר, שלא יהיה רק הצד השלישי, אם כי הצד השלישי יהיה מודגש, שהעניין כל הצרכים לאחר הסכם במשא-ומתן ישיר, זה היה מקובל בהופעות שלנו.

נקודה שניה בחוספת לדבריו של השר קול, האם

יש בנאום מה שהיינו מוכנים לעשות וגם עשינו בקשר עם חזרת פליטים ערביים ואיחוד משטחות, כשנתנו להם אפשרות לחזור? יש לנו רקורד חיובי, שהערבים לא ניצלו אותו, כדאי להכניס את הרקורד החיובי הזה.

השר מ. בגין:

הפעם צריך להציע הצעות חיוביות, אבל אני מציע לשר ברזילי לא לבקש מראש-הממשלה

להזכיר את הכלה ערובה.

השר י. ברזילי:

לא תמלה ערובה זיוקא.

השר מ. בגין:

יש מצב כזה, כישהו חושב שיש צורך בגבולות

בטוחים, אז יציעו לתת לנו ערובה, וזה

גבולות ה-4 ביוני 1967 עם שינויים קלים על יסוד הדדיות, ושחם יערבו לזה. משמע שאלה יהיו גבולות בטוחים. הרברים ידועים. השר אבן צדק, שבעקבות הדיון בממשלה לפני נסיעתו, הסתייג מהדבר הזה. פעם אמרו, אבל הזמן נשחנה, אני מציע לא להכניס זאת.

לעומת זאת, כיוון שלא שמעתי את הנאום,

שמענו ^{אב} השר ברזילי, ^{אב} אני מציע לראש-הממשלה, שבמקום פתרון כפוי ידובר על

הסדר כפוי. צריך להגיד שאם תהיה כפייה, זה ההיפך מפתרון. כאן צריך

להגיד שהקרדיט הוא לשר-החוץ. הוא הבחין בין imposed settlement

לבין imposed solution. קומי אמר שיש הבדל בין שני המושגים.

יותר לחגיע להסדר כפוי, אבל זה לא פתרון.

השר א. שטרן

כיוון שזו ממשלה חדשה וראש-ממשלה חדש,

אני חושב שצריך לדבר על יחסינו, יחסי

ישראל עם מדינות אפריקה, אסיה, אירופה ואמריקה.

השר ס. דיינן

אני מצטער שאיחרתי, אבל שאלתי את השר כורב

בקשר לפעולות הטרור, הוא אומר שנאמר בנאום

כי אנחנו רואים את הארצות הערביות אחראיות. השאלה אכן נאמר פסוק שאיננו
-הטרור-
רואים את אפעולות/האלה כעולות בקנה אחד עם הפסקה-האש.המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר

זה נאמר. אלך לפי ההערות אחת-אחת.

קודם-כל אני מבקשת מחברי הממשלה להכין

שבועוד חצי-שעה הנאום הזה צריך להיות טובא בפני הכנסת, וקשה לכלול בו

דברים חדשים. אין פנייה לרוסיה, אבל יש דיבור על-כך שאנחנו איננו

משלימים עם ניהוק של שלושה-וחצי מיליון יהודים מאתנו, והבעת תקווה או

בסחון שיבוא יום והם יצטרפו אלינו. קשה לי לפנות אל רוסיה, כי כאשר

אני מדברת על הארבע, אני אומרת מי הן.

השר ח.מ. שפירא

אבל היא בכל-זאת שולחת היום עוליים,

השר י. ברזילי

גם בגלל זה, הנוסח הזה יותר טוב.

המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר

שתשלח לא בגלל זה שפנינו אליה.

אני אומרת ממי מורכבת הרביעיה, את צרפת

אני לא קוראה בשם, כמו שאני לא קוראה בשם את רוסיה, כאשר אני מדברת על

הארבע. אני אומרת שישנה אחת כזאת ושניה כזאת.

השר פ. בגין:

אני מניח שאפשר יהיה לנחש למי הכוונה.

המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר:

אני חושבת שכחידון הזה כל אחד יוכל לנחש.

זו לא מעט ראשונה שיש נאום פוליטי בכנסת

שלא כולל כל החכניות שלנו בכל הבעיות, בעיקר שרק לפני זמן קצר היה

נאום גדול של שר-האוצר, כאשר הוא הביא את התקציב. היה נאום גדול גם

בתשובה. לא ראיתי עצמי זכאיה את כל התורה שהיתה במשך עשרים שנה להציג,

כאילו יש בזה חידושים. למעשה אין חידושים בדברים היסודיים.

לגבי בעיית הפליטים נכלל לא מה שאמר השר

קול, אני מזכירה את הנאום של שר-החוץ בעצרת, אבל בלי להיכנס לפרטים.

זה נאמר.

מה ראיתי כמסרה העיקרית של הנאום הזה? -

קודם-כל להיות צמודים לדברים אקטואליים. בעצם במה מחפניין היום העולט?

- הוא רוצה לדעת מה אנחנו חושבים על הבעיות האקטואליות שאנו חיים בהן

היום. ובענין הפליטים הבאתי זאת בהקשר לכך שאנחנו מכירים שבמשא-ומתן

בינינו ובין שכנינו, זו בעיה שעומדת על סדר-היום, ואיך אנחנו רואים

כאפשרות לפחור אותה.

לא חכנסתי שום דבר על האוכלוסיה הערבית

המקומית. אינני יודעת גם אם אפשר להכניס זאת, אבל אולי בתשובה. בתשובה,

שאני מקווה שלא תצטרך להיות ארוכה, אפשר יהיה אולי להוסיף נקודות אחדות

מאלה.

לדברי השר ורהמפיג, שאנחנו מדינה יהודית,

בנויה על ערכים יהודיים, על איזה ערכים אנחנו בונים? על ערכים של

גויים חס-וחלילה?

המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר:

אינני חושבת שבמכלול הזה של התכניות שיש לארבע המעצמות, שהן מוכנות לחת לנו מכל טוב, יש ערובה לכל דבר. אינני חושבת שצריך להעלות את הערובה עכשיו. יבוא יום ויהיה הסכם והם ירצו, ואנחנו נמצא לנחוך לבקש. היה זמן שביקשנו ערובה ונענינו בשלילה. היה זמן שהתנדבו לערובה. אני מזכירה זאת. אינני רוצה שתהיה להם אחידה, כפי שאמר השר בגין, אני מסכימה אתו בענין זה, והם יוכלו להביד: "אנחנו כבר נותנים לכם ערובה, מה עוד אתם רוצים." אני יודעת שהשר ברזילי אינו מתכוון לזה, אבל חשבתי שזה לא נחוך.

השר י. ברזילי: הם אוכרים ערובה, ערובה בבקשה, אבל אחרי ההסכם.

השר י. ספיר: כוונתם שזה יבוא במקום.

המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר:

אינני רוצה להיכנס אתם לוויכוח אם הערובה מקדמת את השלום, או שהשלום צריך לבוא לפני הערובה. אני גם לא חשבתי שאנחנו צריכים עכשיו לחזור על הדברים.

אהמול אמרתי לחברים, כאשר עברנו על הנוסח

האחרון של הנאום, שאפטר להציג כרכים גדולים על נאומים שלנו בענין

הפליטים במשך עשרים שנה, באו"ם ובכל-מיני מקומות אחרים. שם אמרנו

עשרות פעמים שאנחנו החזרנו פליטים. גם לא רציתי כל-כך להזכיר מה שעשינו

בעבר בענין החזרת פליטים. מדבריה עכשיו מחדש על "בחירה הפשוטה". אינני

אינני מזכירה, זה היה והוצאתי, אני מדברת

על ידידים, ואני מדברת על כך שאנחנו מונים לחמברה מיוחדת לא לאדבע

דווקא, לידידים שאנחנו מאמינים בידידותם, מאמינים בכוונות הטובות שלהם.

המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר

אני מדברת על דוסייה גם בלי להזכיר את שמה כשוחפת לארבע. אני מדברת על צרפת בלי להזכיר את שמה ומדוע היא פחות-או-יותר מטולה להצטרף לארבע. מי הידידים שנשארים? נדבר על אמריקה בלי להזכיר את אנגליה ובלי להזכיר מדינות אחרות? השך שטון כבר אמר שאז צריך להזכיר פה את מדינות אסיה, אמריקה ומדינות אירופאיות.

השר ח.מ. ספירא: לגבי ארצות-הברית זה נכון, אבל לגבי ניכסון זה נחוק, כי הוא רק עכשיו נכנס לחקידו.

המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר

אולי גם את זה אני אכלול בחשובה. היה פטוק על ארצות-הברית, אבל אחד-כך בכל-זאת הרגשתי שיש עוד ידידים. אולי בסוף, בחשובה, אפשר ירך לשלב זאת.

רה"ת-בפועל י. אלון: ברשות היוסבה-ראש אני רואה לנכון, עם סיום תקופת כהונתה של הממשלה היוצאת, להויות לחברי הממשלה כל-אחד בנפרד וכולם יחד על שיתוף-הפעולה המלא בהם זיכוני בחקידוי כראש-הממשלה בפועל, כמחזיק במקדון.

על-אף מעמדה הארעי פעלה הממשלה, כפי שקיבלה על עצמה, מחוך אחריות קולקטיבית מלאה. לא תהיה בזה משום יומרה אם אומר שכולנו יחד עמדנו בחקידנו בתקופת המעבר שבין פטירתו של לוי אשכול ז"ל ועד לבניסחה של חברת-הכנסת הגב' גולדה מאיר, ראש-הממשלה המיועד, היבדל לחיים ארוכים, חוך קיום רציפות הממשל על מבחניו, לפי מיטב יכולתנו.

רה"מ-בתועל י. אלון

אנחנו רשאים להתברך בדמוקרטיה הישראלית
 שהוכחה מעט נוספת כמה מושרשת היא ועמוקה בהווייה הרעיונית, החברתית
 והמדינית של העם בישראל.

בסיום דברי אני רוצה בשם כל חברי הממשלה
 לברך את הגב' גולדה מאיר בהצלחה מלאה על-פי התקדימים שהציבה בתפקידיה
 הקודמים.

המועמדת לראשות הממשלה הגב' ג. מאיר תודה.

הישיבה ננעלה בהרמת כוס לחיי
 ראש-הממשלה והממשלה החדשה.
